

Houtrot in bomen

Jans Helmers,
Bert Plaat
2000-2002

Voorlichting Outdoor Life

Houtrot

- Houtrot is de afbraak van houtweefsel door micro-organismen. Dit zijn schimmels of zwammen.
- De meeste soorten zwammen verteren dood hout (saprotieten). Een klein aantal kan levend hout aantasten (parasieten)
- De agressiviteit van de parasitaire schimmel hangt af van de vaardigheden van de schimmel om houtstoffen om te vormen, en van de weerstand van de boomsoort

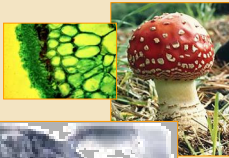

Voorlichting Outdoor Life

Levenswijze schimmels

1. Mycorrhiza

- In symbiose levende soorten
- 800 van de 3500 in Nederland voorkomende soorten zijn mycorrhiza
- We onderscheiden:
  - Peritrofe
  - Ectotrofe en
  - Endotrofe mycorrhiza

Maken voedselopname van bomen mogelijk

Soms sterk vertakte knolletjes

Voorlichting Outdoor Life

2. Saprotieten

- Leven van dood org. materiaal.
- In Nederland komen 1730 bodem en 870 houtbewonende soorten voor.

Zorgen voor de mineralenkringloop

Voorlichting Outdoor Life

3. Parasieten

- Vaak op verzwakte en oude bomen
- Dringen door in het levende hout
- Soms in omringende grond overblijvend als rizomorfen

Agressieve en minder agressieve soorten kunnen bomen laten breken en afsterven

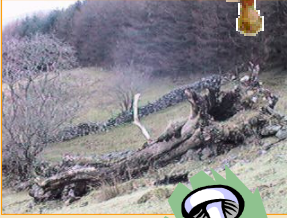

Voorlichting Outdoor Life

Afbraak van hout (houtrot), door parasitaire schimmels

De afbraak van hout is afhankelijk van:

- Zwamsoort (agressief of minder agressief)
- Boomsoort en conditie
- Voorkeur (vaak soortspecifiek)
- Fysische omgevingsfactoren (vocht, temperatuur, etc.)

Voorlichting Outdoor Life

Peripheriehyfen

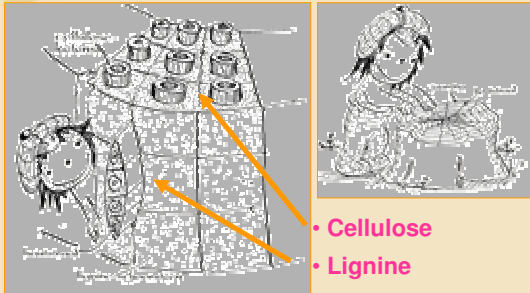
Een zeer agressieve schimmel, kan met de peripheriehyfen door het hout van vitale bomen dringen. Dit betekent dat ook de reactiezone's (CODIT) worden doorbroken

De peripheriehyfen dringen het hout in, en breken door de houtvaten

VOORLICHTING Outdoor Life

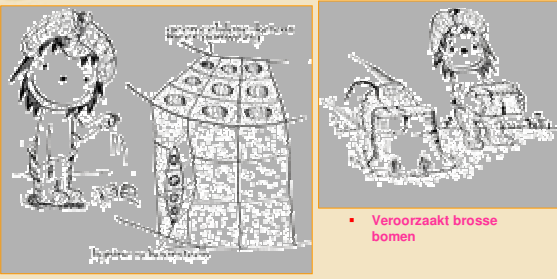
Afbraakprocessen: Zo zijn de bouwstenen van de boom:

- Cellulose
- Lignine

VOORLICHTING Outdoor Life

Afbraak van cellulose (bruinrot)

- Veroorzaakt brosse bomen

VOORLICHTING Outdoor Life

Bruinrot

VOORLICHTING Outdoor Life

Afbraak van lignine (witrot)

VOORLICHTING Outdoor Life

Witrot

VOORLICHTING Outdoor Life

Witrot en Bruinrot

Sommige soorten veroorzaken zowel bruinrot als witrot, zoals:

Korsthoutschoolzwam

Voorlichting Outdoor Life

Volledige afbraak

Voorlichting Outdoor Life

Herkennen van zwammen

Plaats	Aantasting	Familie
stamvoet	witrot	plaatjeszwam
tak/stam	bruinrot	buisjeszwam
	wit/bruinrot	zakjeszwam
		korstzwam

Voorlichting Outdoor Life

Boomveiligheid

De boom als zeilboot

Vraag: Hoever heeft de schimmel de stabiliteit aangetast!

Wordt vervolgd in de les boomveiligheid

Voorlichting Outdoor Life

Richtlijnen boombeheer (1)

- Regelmatige controle op zwamgroei.
- Verhoogde zorgplicht bij aanwezigheid van agressieve soort.
- Verwijder nooit een vruchtlichaam.
- Voorkom paniek.
- Plant vast een jonge boom, indien mogelijk.

Voorlichting Outdoor Life

Richtlijnen boombeheer (2)

- Voorkomen is beter dan genezen.
  - Voorkom schade aan wortel, stam.
  - Voorkom door goed beheer, uitzagen van dikke takken.
  - Zorg voor goede groeiomstandigheden.
- Probeer relatie te leggen tussen.
  - Zwamsoort en stadium van ontwikkeling.

Voorlichting Outdoor Life